

Asesiad o'r Opsiynau

Rhif a Theitl yr opsiwn	1. Cwmni Hyd Braich y Cyngor
Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn	Roedd y ddogfen "rhestr hir syniadau" yn amlinellu datblygiadau diweddar yn Nwyrain Sir Gaer, lle mae'r cyngor yno wedi sefydlu cwmni llwyr-berchnogaeth i fod yn gyfrifol am wasanaethau cludiant.
Asesiad o hyfywedd yr opsiwn	<p>Mae'n bwysig nodi fod yr hyn wnaed yn Nwyrain Sir Gaer yn llawer ehangach na, ac yn wahanol i, sgôp yr Ymchwiliad Craffu yma.</p> <p>Mae'r gweithgareddau allanolwyd yno yn cynnwys croeswyr ffyrdd plant ysgol yn ogystal â chydlynu holl gludiant yr ardal (cludiant cyhoeddus, ysgolion, a gofal cymdeithasol). Nid yw'n cynnwys cludiant ôl-16 o gwbl gan fod yr awdurdod eisoes wedi peidio â darparu hyn, a'r cyfrifoldeb wedi'i drosglwyddo i ysgolion a cholegau.</p> <p>Dylid nodi hefyd nad oes bwriad i'r cwmni hyd-braich redeg ei gerbydau ei hunan yn uniongyrchol. Fel yng Ngwynedd, yr hyn wnaed gan y cyngor (a'r cwmni wedyn) ydi trefnu cludiant sy'n cael ei ddarparu yn bennaf gan dendrwy'r preifat. Y gwaith <u>cydlynu</u> sydd wedi'i drosglwyddo i gwmni.</p> <p>Mae achos busnes Dwyrain Sir Gaer yn seiliedig ar y dybiaeth y bydd allanoli'r gwasanaeth yn galluogi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gwell gwasanaeth i ddefnyddwyr, drwy fod staff yn fwy rhydd i ymateb i'w hanghenion yn hytrach na gofynion cyfundrefn yr awdurdod • Mwy o ddychymyg / "entrepreneuriaeth" er mwyn ehangu gwasanaethau • Ennill incwm drwy gynnig y gwasanaeth i awdurdodau lleol cyfagos, gweithfeydd neu golegau (gan mai colegau sy'n gyfrifol am gludiant yno) • Gwarchod enw da'r awdurdod, gan mai'r cwmni fyddai'n cael eu gweld yn gyfrifol am ddamweiniau neu broblemau yn y gwasanaeth. <p>Mae'n deg dweud hefyd fod hyn yn rhan o symudiad gwleidyddol ehangach yno tuag at sefydlu trefniadau o'r fath: <i>"the desire of the council is for service delivery to migrate to external delivery vehicles wherever possible"</i>.</p> <p>Mae cwestiwn felly pa mor berthnasol yw'r syniad i'r Ymchwiliad yma; yn sicr nid yw i weld yn ymarferol sefydlu cwmni i gydlynu cludiant ôl-16 tra'n dal i weinyddu gweddill cludiant yn uniongyrchol. Byddai hynny'n mynd yn erbyn holl gyfeiriad diweddar y Cyngor i gyfuno gweithgareddau cludiant mewn un Uned, ac yn golygu dyblygu a cholli</p>

	<p>cydlynedd.</p> <p>Gan hynny, mae'r ffigyrau isod yn rhagdybio y byddai'r Cyngor yn allanoli <u>holl</u> weithgaredd cludiant y Cyngor mewn cwmni hyd-braich, ac y byddai cyfran o unrhyw arbediad yn gallu cael ei briodoli wedyn i'r maes ôl-16.</p>																
<p>Aseiad o'r arbedion posibl</p>	<p>Mae achos busnes Dwyrain Sir Gaer yn rhagweld arbediad net o £884k wedi 5 mlynedd, fel a ganlyn:</p> <table border="1" data-bbox="475 584 1398 1025"> <thead> <tr> <th></th> <th>Arbediad £'000</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwerthu'r gwasanaeth i awdurdodau lleol eraill</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>Cynnig gwasanaeth i weithfeydd a cholegau lleol</td> <td>195</td> </tr> <tr> <td>Gwasanaeth ymgynghorol i gynghorau eraill</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Cost tendrau cludiant is, o ganlyniad i fwy o ryddid ac agwedd fasnachol</td> <td>188</td> </tr> <tr> <td>Prynu llai o wasanaethau cefnogol gan yr awdurdod</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>Costau gweithwyr is – aneglur sut –llai o gyfraniad pensiwn ar gyfer gweithwyr newydd?</td> <td>47</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm</td> <td>884</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ar y sail fod gwariant Dwyrain Sir Gaer ar gytundebau cludiant oddeutu £10.8m, o'i gymharu â £6.7m yng Ngwynedd, gellid amcangyfrif yn fras felly y byddai arbediad cyfatebol o oddeutu £550k yng Ngwynedd.</p> <p>Ar y sail fod cludiant ôl-16 oddeutu 11% o gyfanswm cost cludiant Gwynedd, gellir felly amcangyfrif arbediad "notional" o £60k ar gyfer cludiant ôl-16.</p>		Arbediad £'000	Gwerthu'r gwasanaeth i awdurdodau lleol eraill	400	Cynnig gwasanaeth i weithfeydd a cholegau lleol	195	Gwasanaeth ymgynghorol i gynghorau eraill	9	Cost tendrau cludiant is, o ganlyniad i fwy o ryddid ac agwedd fasnachol	188	Prynu llai o wasanaethau cefnogol gan yr awdurdod	45	Costau gweithwyr is – aneglur sut –llai o gyfraniad pensiwn ar gyfer gweithwyr newydd?	47	Cyfanswm	884
	Arbediad £'000																
Gwerthu'r gwasanaeth i awdurdodau lleol eraill	400																
Cynnig gwasanaeth i weithfeydd a cholegau lleol	195																
Gwasanaeth ymgynghorol i gynghorau eraill	9																
Cost tendrau cludiant is, o ganlyniad i fwy o ryddid ac agwedd fasnachol	188																
Prynu llai o wasanaethau cefnogol gan yr awdurdod	45																
Costau gweithwyr is – aneglur sut –llai o gyfraniad pensiwn ar gyfer gweithwyr newydd?	47																
Cyfanswm	884																
<p>Rhagdybiaethau / risgiau</p>	<p>Mae maint yr arbediad uchod – yn wir, gallu gwneud arbediad o gwbl – yn dibynnu ar nifer o ragdybiaethau allweddol :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Awydd gan gynghorau eraill cyfagos i brynu'r gwasanaeth – mae bron hanner y ffigwr arbediad yn ddibynnol ar hyn • Y gallu i gynnig gwasanaeth i gyrff eraill. Ni fyddai modd ei gynnig i golegau ôl-16 yng Ngwynedd gan mai'r Cyngor sy'n darparu'r cludiant p'run bynnag, ac mae cwestiwn faint o botensial fyddai i werthu i'r sector breifat mewn ardal fel Gwynedd. • Y byddai cost cludiant yn gostwng o ganlyniad i agwedd fwy masnachol wrth dendro. Tra bod rhywfaint o resymeg 'synnwyr-cyffredin' yn hyn, mae'n anodd rhoi ffigwr arno; gellid cwestiynu hefyd a oes rhaid mynd yr holl ffordd i fod yn gwmni i fod ag agwedd fasnachol. Mae'n anodd gwybod hefyd a oes yr un sgôp i ganfod arbedion yng nghytundebau'r ddau awdurdod. <p>Dylid nodi hefyd fod amcangyfrifon Dwyrain Sir Gaer yn dangos sefyllfa</p>																

ATODIAD 6

	<p>mwy pesimistig (“achos gwaethaf”) sy’n dangos arbediad o £233k wedi 5 mlynedd. Hyn yn cyfieithu i tua £145k yng Ngwynedd neu tua £10k ym maes ôl-16.</p> <p>Fel nodwyd uchod byddai hyn yn golygu bod holl faes Cludiant yr awdurdod yn trosglwyddo i gwmni. Mae hyn yn llawer ehangach felly nag Ôl-16, ac fe fyddai nifer o ystyriaethau’n codi o ran dylanwad y Cyngor dros weithgaredd y cwmni a’r ewyllys gwleidyddol i fynd i lawr y llwybr yma.</p>
Casgliadau	<p>Mae’r opsiwn hwn yn llawer ehangach na Chludiant Ôl-16 gan y byddai angen cynnwys holl weithgaredd cludiant y Cyngor.</p> <p>Yn ddamcaniaethol byddai arbedion yn bosibl (£145k - £550k; ond hyn ar draws holl feysydd cludiant y Cyngor). Ond mae hyn yn ddibynnol ar nifer o ragdybiaethau na fyddent o reidrwydd mor berthnasol yng Ngwynedd (yn enwedig y gallu i werthu’r gwasanaeth i gynghorau cyfagos a chyrrff eraill).</p>

<p>Rhif a Theitl yr opsiwn</p>	<p>2. Athrawon / Darlithwyr Peripatetig</p>
<p>Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn</p>	<p>Roedd y ddogfen “rhestr hir syniadau” yn amlinellu syniad o athrawon/darlithwyr yn symud yn ôl ac ymlaen at y myfyrwyr yn hytrach na myfyrwyr yn teithio atynt hwy.</p>
<p>Asesiad o hyfywedd yr opsiwn</p>	<p>Mae'n debyg fod angen ystyried y ddau wahanol fath o ddarpariaeth ôl-16 ar wahân, h.y. colegau addysg bellach / trydyddol, a darpariaeth 6ed dosbarth yn yr ysgolion (Arfon + Berwyn).</p> <p>O ran y colegau, mae cwestiwn faint o ddylanwad fyddai gan y Cyngor i'w cael i newid eu trefniadau er mwyn lleihau'r costau arnom ni. Yn sicr mae darlithwyr yn teithio rhywfaint rhwng safleoedd y colegau eisoes; byddai rhywun yn disgwyl fod ystyriaethau cost eisoes yn elfen bwysig yn hyn (er, nid cost cludiant yn benodol efallai).</p> <p>O ran darpariaeth yn yr ysgolion, byddai gan y Cyngor fwy o ddylanwad dros y sefyllfa ac mae'r opsiwn yn sicr yn ymddangos yn bosibl.</p>
<p>Asesiad o'r arbedion posibl</p>	<p>O ran y colegau, mae'n anodd iawn asesu a fyddai unrhyw arbedion yn bosibl; rydym wedi methu cael yr wybodaeth fanwl am ddarpariaeth cyrsiau / niferoedd / safleoedd ayb, fyddai ei angen ar gyfer amcangyfrif hyn. Mae'n bosib' fod sefyllfaoedd unigol yn bodoli o dro i dro lle byddai'r Cyngor a'r colegau yn gallu trafod newid y ddarpariaeth er mwyn gostwng costau cludiant. Yn gyffredinol fodd bynnag, gellid tybio y byddai dyblygu'r un cyrsiau ar draws nifer o safleoedd, gyda nifer llai o fyfyrwyr felly ym mhob un, yn golygu costau sylweddol uwch i'r colegau ac mae'n amheus pa mor barod fyddent felly i gydweithredu.</p> <p>O ran yr ysgolion, mae eto'n anodd asesu arbedion (os byddai rhai o gwbl) heb wybodaeth fanwl iawn am leoliadau cyrsiau / niferoedd disgyblion / trefniadau cludiant ayb. Nid ydym wedi gallu cael gafael ar yr holl wybodaeth yma eto, a byddai angen llawer o waith dadansoddi manwl arno fyddai yn cymryd tipyn o amser.</p> <p>O ran egwyddor fodd bynnag, mae'n anodd gweld y byddai arbedion yn deillio ohono. Gellid tybio fod y drefn gyfredol wedi'i datblygu (yn rhannol o leiaf) er mwyn gwneud gwell defnydd o amser athrawon a bod yn fwy cost-ffeithiol; mae'n debyg y byddai dyblygu'r ddarpariaeth ar draws mwy o safleoedd yn gwneud rhai cyrsiau yn aneconomaidd i'w darparu.</p> <p><u>Enghraifft</u> Cymerer sefyllfa lle mae disgyblion ôl-16 tair ysgol yn dod at ei gilydd ar gyfer pwnc penodol (h.y. disgyblion dwy o'r ysgolion yn teithio i'r</p>

	<p><i>ysgol arall). Dyweder fod oriau dysgu'r pwnc yn 4 awr yr wythnos (2 awr ddwywaith).</i></p> <p><i>Byddai cael yr athro i ddysgu'r pwnc 3 gwaith, yn y 3 gwahanol safle, yn golygu y byddai angen talu am o leiaf 12 awr yr wythnos ychwanegol o amser athro (8 awr dysgu + dyweder 4 awr teithio (½ awr yno ac yn ôl 4 gwaith)).</i></p> <p><i>Tra byddai cost hyn yn amrywio yn ôl graddfa tâl yr athro, hawdd gweld y gallai fod o leiaf £25,000 y flwyddyn os cymerir costau teithio'r athro i ystyriaeth (nid yw hyn yn cynnwys chwaith unrhyw gostau eiddo uwch).</i></p> <p><i>A fyddai'n werth talu £25k y flwyddyn er mwyn osgoi costau cludiant? Byddai hynny'n dibynnu ar faint o ddisgyblion sydd dan sylw a faint mae'r cludiant yn ei gostio, ond <u>ar gyfartaledd</u> mae cost net cludiant disgybl ôl-16 i'r Cyngor rhwng tua £1,000 - £1,200 y flwyddyn. Felly byddai angen i o leiaf 20 disgybl (rhwng y 2 ysgol arall) fod yn osgoi teithio er mwyn dim ond adennill y costau dysgu ychwanegol; hyn yn annhebygol efallai o ystyried y niferoedd sy'n dilyn cyrsiau o'r fath.</i></p> <p><i>Unwaith eto mae'n bosibl fod sefyllfaoedd unigol yn bodoli lle byddai arbediad o gael athrawon yn rhannu'u hamser rhwng safleoedd – mae'n amhosibl dweud o'r wybodaeth sydd gennym. Ond mae'n anodd gweld y byddai'n hyfyw fel polisi cyffredinol.</i></p>
<p>Rhagdybiaethau / risgiau</p>	<p>Fel nodwyd uchod mae diffyg gwybodaeth fanwl am niferoedd a natur y ddarpariaeth bresennol yn ei gwneud yn anodd dod at gasgliadau pendant. Mae'n anodd gwybod hefyd a fyddai'r ddarpariaeth yr un fath yn union pe bai athrawon a darlithwyr yn teithio – mae'n bosibl na fyddai niferoedd rhai pynciau / cyrsiau yn eu gwneud yn hyfyw o gwbl wedyn.</p>
<p>Casgliadau</p>	<p>Er fod diffyg gwybodaeth fanwl yn ein rhwystro rhag dadansoddi'n fanwl, mae'n ymddangos y byddai'r opsiwn hwn yn arwain at ddyblygu amser athrawon a cholli manteision maint o ran ysgolion ac adnodd dysgu; mae'n anodd gweld sut gallai arbedion o sylwedd ddeillio ohono. Mae amheuaeth hefyd faint o ddylanwad fyddai gan y Cyngor i geisio newid darpariaeth y colegau.</p> <p>Mae'n bosibl fod yna achosion unigol lle gellid gwneud hyn o dro i dro, ac efallai fod yna le i sefydlu ymhellach i ba raddau mae isafu cyfanswm cost (addysgu + cludo) yn cael ystyriaeth wrth benderfynu ar fanylder darpariaeth cyrsiau.</p>

<p>Rhif a Theitl yr opsiwn</p>	<p>3. Math o docyn</p>
<p>Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn</p>	<p>Wedi deillio o drafodaeth yn y gweithdy; y syniad y gellid cael trefn docynnau / 'passes' mwy soffistigedig nag sydd gennym ar hyn o bryd, y gellid eu defnyddio ar unrhyw fws ar unrhyw adeg. Hyn yn rhoi mwy o hyblygrwydd i fyfyrwyr ac yn golygu (gan na fyddai rhaid talu am dymor ar y tro) na fyddai "gollwng" cyrsiau yn golygu eu bod wedi gwastraffu'u harian.</p>
<p>Asesiad o hyfywedd yr opsiwn</p>	<p>Dim rheswm pam na fyddai hyn yn opsiwn hyfyw, er fe fyddai yna gost cyfalaf ynghlwm ag unrhyw dechnoleg newydd (peiriannau 'sganio' tocynnau ayb) fyddai eu hangen i weithredu'r opsiwn. Os byddai modd addasu'r dechnoleg 'tocynnau oed 60+' sydd eisoes yn bodoli yna byddai'r gost cyfalaf yn llawer iawn is (dim rheswm amlwg pam na ellid gwneud hyn).</p>
<p>Asesiad o'r arbedion posibl</p>	<p>Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn talu'r cwmnïau bysus ar y rhagdybiaeth fod pawb sydd wedi prynu tocyn yn eu defnyddio 2 waith y dydd, 5 dydd yr wythnos.</p> <p>Drwy newid i system fwy soffistigedig byddai potensial i dalu llai i gwmnïau bysiau drwy eu bod yn cael eu talu ar sail defnydd go-iawn yn hytrach na'n rhagdybio bod y tocynnau'n cael eu defnyddio bob dydd. Ar hyn o bryd nid oes modd adnabod os ydy pob unigolyn yn gwneud defnydd llawn o'u tocynnau (nac ychwaith pa gwmni bws maent yn defnyddio).</p> <p>Amcangyfrifir, ar sail y nifer tocynnau brynwyd yn 2013/14, pe bai dyweder 5% o'r siwrneiau ddim yn cael eu gwneud "go iawn", byddai'r Cyngor yn arbed tua £38k pe byddem yn talu'r cwmnïau ar sail gwir ddefnydd. Byddai rhagdybio 10% yn arwain at arbediad o tua £76k.</p> <p>Fel nodwyd uchod mae'n amhosibl gwybod faint yn union o "dan-ddefnydd" sydd yna ar hyn o bryd ac felly faint yn union o arbediad fyddai yna.</p> <p>Mae'n bosibl y byddai'r hyblygrwydd ychwanegol a gynigid, yn golygu y byddai myfyrwyr yn fwy parod i dalu tâl uwch am y gwasanaeth, ac y byddai incwm ychwanegol yn gallu deillio felly yn ogystal â'r arbedion uchod.</p> <p>Yn erbyn hynny fodd bynnag fe fyddem yn colli rhywfaint o incwm, gan na fyddai raid i fyfyrwyr wedyn dalu ar sail tymor ar y tro ac fe fyddem felly'n colli incwm unrhyw rai sy'n "disgyn allan".</p> <p>I grynhoi, mae'n ymddangos felly fod yna arbediad posibl yma ond byddai angen llawer o waith manwl i asesu maint hynny yn gywir.</p>
<p>Rhagdybiaethau / risgiau</p>	<p>Fel nodwyd fe allai'r opsiwn yma olygu ei bod yn haws codi tâl uwch am y gwasanaeth ond byddai yna nifer o elfennau eraill (anariannol) i'w hystyried cyn gwneud hynny.</p> <p>Byddai unrhyw botensial i addasu'r taliadau i gwmnïau bysiau ar gyfer gwir ddefnydd, yn dibynnu ar fanylder sut mae'r drefn yn gweithredu ar hyn o bryd. Fel nodwyd eisoes nid oes modd, ar hyn o bryd, i adnabod os ydi'r tocynnau yn cael eu defnyddio yn llawn, nac ar ba fws mae'r tocynnau yn</p>

	<p>cael eu defnyddio.</p> <p>Wrth gyflwyno peiriannau sganio tocynnau dylid nodi bod risg o dwyll yn bosibl fel gyda thocynnau oed 60+.</p>
<p>Casgliadau</p>	<p>Gan fod y Cyngor yn talu'r cwmnïau bysus ar y rhagdybiaeth fod pawb sydd wedi prynu tocyn yn eu defnyddio 2 waith y dydd, 5 dydd yr wythnos ar hyn o bryd, gellid tybio byddai arbediad posibl i'r Cyngor. Gan nad oes gan y Cyngor wybodaeth am ddefnydd y tocynnau mae'n anodd cael ffigur pendant ar gyfer yr arbediad posibl. O ragdybio byddai 5% o'r tocynnau ddim yn cael eu defnyddio o gwbl byddai arbediad o tua £38k.</p> <p>Byddai'r opsiwn yma yn cynnig manteision o safbwynt y myfyrwyr drwy hyblygrwydd y tocyn. Byddai yn gwneud prynu tocyn yn fwy deniadol i fyfyrwyr, gan o bosib gwneud codi tâl uwch yn haws i'w gyfiawnhau. Efallai y dylid ei ystyried felly fel rhan o becyn o welliannau i'r drefn fyddai ynghlwm â chodi'r tâl, yn hytrach nag fel opsiwn ynddo'i hun.</p>

<p>Rhif a Theitl yr opsiwn</p>	<p>4. Benthyciad ariannol i brynu cerbydau neu feic modur</p>
<p>Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn</p>	<p>Cyflwynwyd syniad o ddarparu benthyciad ariannol i fyfyrwyr i brynu cerbyd/beic modur er mwyn i bobl ifanc gael mynediad i addysg a hyfforddiant.</p>
<p>Asesiad o hyfywedd yr opsiwn</p>	<p>Byddai'r opsiwn yn ymarferol er y byddai costau gweinyddu ynghlwm.</p>
<p>Asesiad o'r arbedion posibl</p>	<p>Gan mai benthyciad fyddai'n cael eu gynnig ni fyddai cost yn hyn ar wahan i gostau gweinyddu'r cynllun. (oni bai fod y raddfa llog yn cael ei osod yn is na lefel y farchnad er mwyn ceisio cael mwy i gymryd yr opsiwn).</p> <p>Arbediad yn ddibynol ar y nifer fyddai yn cymryd benthyciad ac yn sgil hynny arbed y costau o ddarparu cludiant iddynt (ni fyddai arbediad yn deillio o reidrwydd – e.e. pe bai un neu ddau yn stopio mynd ar fws byddai rhaid dal i ddarparu'r bws).</p> <p>Yn <u>ddamcaniaethol</u> gan fod cost net cludiant pob myfyriwr i'r Cyngor oddeutu £1,000 – £1,200 fe fyddai yna arbedion yn deillio; e.e. dyweder pe bai dim ond 10% o fyfyrwyr yn cymryd yr opsiwn fe allai'r arbediad fod yn £80k neu fwy, ond hyn yn gwbl ddibynnol ar allu ail-gyflunio'r ddarpariaeth trafnidiaeth i gyfateb i'r gostyngiad mewn niferoedd – hyn ymhell o fod yn sicr.</p>
<p>Rhagdybiaethau / risgiau</p>	<p>Rhieni yn fodlon talu? Trwydded, yswiriant, helmed, car ddim yn opsiwn i rai 16 oed.</p>
<p>Casgliadau</p>	<p>Yn ddamcaniaethol fe fyddai peth arbedion yn bosibl, ond hyn yn ddibynnol ar delerau'r benthyciadau (byddai graddfa llog is fel 'abwyd' yn golygu cost ychwanegol yn erbyn yr arbedion) a faint fyddai'n cymryd benthyciad. Heb fod yna nifer sylweddol o fyfyrwyr yn cymryd benthyciad, fe fyddai'n annhebygol o arbed costau gan y byddai rhaid parhau i ddarparu yr un cludiant.</p>

Rhif a Theitl yr opsiwn	5. Bysus y Cyngor
Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn	Roedd y ddogfen "rhestr hir syniadau" yn amlinellu fod Cyngor Dorset wedi pwrcasu 19 bws (gyda 6 o'r bysiau efo system Teledu Cylch Cyfyng a gwregys diogelwch); 7 bws ysgol 70 sedd a 12 bws gyda mynediad llawr isel fel rhan o fflyd y cyngor. Roeddynt wedi dewis y trywydd yma oherwydd bod diffyg cystadleuaeth rhwng y cwmnïau bysiau wedi golygu costau uwch. Mae'r bysus yma yn cael eu tendro allan i'w defnyddio ar wasanaethau lle nad yw cludiant cyhoeddus yn diwallu'r anghenion.
Asesiad o hyfywedd yr opsiwn	Ni chafodd y penderfyniad ei wneud yn benodol ar gyfer cludiant ol-16; roedd hefyd ar gyfer cludiant gwasanaethau cymdeithasol a chludiant cyhoeddus. Yn ogystal, ar y llwybrau gwledig lle nad ydi cludiant cyhoeddus yn diwallu'r anghenion yn unig mae bysus y cyngor yn gweithredu. Bu i Gyngor Dorset bwrcasu'r bysus nol yn 2007, ac o'r herwydd nid oes modd gweld achos busnes y cyngor dros wneud hyn, na'r buddion ddaeth yn sgil y penderfyniad.
Asesiad o'r arbedion posibl	Dibynnu ar:- Sawl bws fyddai angen, Costau rhedeg a prynu, Cost cyfredol y cwmnïau bysus. Os yw'n proses dendro yn effeithiol ar hyn o bryd mae'n anodd rhagweld arbedion sylweddol gan y byddai cost rhedeg bysiau yn debyg, p'run ai gan gwmnïau allanol neu'r Cyngor ei hun.
Rhagdybiaethau / risgiau	Byddai angen i'r Cyngor fod â'r capasiti i gynnal a chadw'r fflyd o fysis, a'u parcio ayb.
Casgliadau	Mae'n anodd gweld sut byddai rhedeg cwmni bysus ein hunain yn creu arbedion, ac os y byddai mae'n awgrymu nad yw ein proses tendro ar gyfer cludiant ôl-16 yn effeithiol ar hyn o bryd.

<p>Rhif a Theitl yr opsiwn</p>	<p>6. Trosglwyddo Gweinyddiaeth Tocynnau Cludiant Coleg</p>						
<p>Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn</p>	<p>Roedd yr opsiwn wedi ei gynnwys ar y "rhestr hir syniadau" oherwydd y darganfuwyd bod Grŵp Llandrillo Menai yn gweithio fel asiant i Gyngor Sir Fôn.</p>						
<p>Asesiad o hyfywedd yr opsiwn</p>	<p>Yr oedd Coleg Menai yn arfer gweinyddu'r tocynnau ar ran Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Fôn cyn i'r ddau Gyngor godi tâl am deithio i sefydliadau addysg bellach. Fe wnaeth Cyngor Sir Fôn barhau efo'r un trefniant drwy i Goleg Menai gytuno bod yn asiant iddynt.</p> <p>Deallwyd gan Adran Addysg, Cyngor Sir Fôn eu bod yn gofyn am £60 y flwyddyn i Goleg Menai, gyda'r Coleg wedyn yn codi ffi weinyddol o 7.5% o'r gwerthiant ar y Cyngor. Mae'r gwaith yn cynnwys casglu'r arian a thalu'r Adran Addysg yn uniongyrchol. Mae Coleg Menai yn anfon anfoneb i Gyngor Ynys Môn am 7.5% o'r gwerthiant llai'r £60.</p> <p>Mae tocynnau ar gyfer plant ysgol Cyngor Sir Fôn yn cael eu gweinyddu gan y Cyngor ac adroddwyd bod y drefn ar gyfer ysgolion yn drafferthus gan fod y tocyn yn un plaen ar gyfer plant ysgol.</p> <p>Manteision trefn Cyngor Sir Ynys Môn i'r myfyriwr ydi</p> <ul style="list-style-type: none"> - cael tocyn ar y diwrnod, - trafod efo un sefydliad yn hytrach na dau neu dri, - mae'r tocyn yn nodi'r bysus mae'r myfyriwr yn cael teithio arnynt. <p>Mantais i'r awdurdod ydi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bod y trefniant yn llai o drafferth gan fod angen llawer o adnoddau i wneud y gwaith. <p>Mantais i'r Coleg ydi</p> <ul style="list-style-type: none"> - cael record gadarn o bwy sydd yn teithio ar y bysus i gefnogi'r ochr iechyd a diogelwch ar y bysus. 						
<p>Asesiad o'r arbedion posibl</p>	<p>Pe byddai'r Awdurdod yn llwyddiannus i gael y Grŵp Coleg Llandrillo Menai i weithio fel asiant fel ag y maent yn gwneud i Gyngor Sir Fôn byddai'n bosib gwireddu arbediad ariannol bychan a manteision anariannol.</p> <p>Pe baem yn defnyddio ffigyrau gwerthiant tocynnau cludiant i'r coleg 2013/14 - £166,220 ac y byddem wedi gofyn i Goleg Menai weinyddu ar yr un sail a gweithredu fel asiant i Ynys Môn byddai'r arbediad fel a ganlyn:-</p> <table border="1" data-bbox="472 1910 1401 2024"> <tr> <td>Ffi Galw Gwynedd i'r Adran Addysg</td> <td>£16,319</td> </tr> <tr> <td>Bil i'r awdurdod gan Grŵp Coleg Llandrillo Menai</td> <td>£12,407</td> </tr> <tr> <td>Arbediad</td> <td>£ 3,912</td> </tr> </table>	Ffi Galw Gwynedd i'r Adran Addysg	£16,319	Bil i'r awdurdod gan Grŵp Coleg Llandrillo Menai	£12,407	Arbediad	£ 3,912
Ffi Galw Gwynedd i'r Adran Addysg	£16,319						
Bil i'r awdurdod gan Grŵp Coleg Llandrillo Menai	£12,407						
Arbediad	£ 3,912						

	<p>Efallai byddai'r gwir arbediad i Wynedd yn llai yn ddibynnol os oes elfen o ffi Galw Gwynedd yn cynnwys rhan o'u costau gorbenion.</p> <p>Byddai trosglwyddo'r weinyddiaeth i Grŵp Llandrillo Menai yn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rhyddhau amser swyddog Galw Gwynedd gan y gwerthwyd 2,515 tocyn i fyfyrwyr coleg yn y flwyddyn academaidd 2013/14. Dim ond 70 tocyn a werthwyd i ddisgyblion ysgol uwchradd a 9 tocyn i fyfyrwyr Prifysgol yn y flwyddyn academaidd 2013/14 allan o 2,594 tocyn a werthwyd. • Rhyddhau amser swyddog Galw Gwynedd yn ystod mis Medi i Dachwedd yn benodol, a'r wythnosau cyntaf ar ddechrau tymhorau. • Rhyddhau amser Swyddog Adran Addysg sy'n ymateb i'r sylwadau/cwynion (rhan fwyaf yn ystod Medi i Dachwedd ac ar ddechrau tymhorau. <p>O bosib byddai modd gwneud arbediad bychan yn dilyn rhyddhau amser y swyddogion uchod.</p>
<p>Rhagdybiaethau / risgiau</p>	<p>Methu dod i gytundeb efo Grŵp Llandrillo Menai.</p> <p>Efallai byddai risg o golli rhywfaint o incwm, gan na fyddai raid i fyfyrwyr wedyn dalu ar sail tymor ar y tro ac fe fyddem felly'n colli incwm unrhyw rai sy'n "disgyn allan".</p>
<p>Casgliadau</p>	<p>Pe byddai'r Awdurdod yn llwyddiannus i gael cytundeb y Grŵp Coleg Llandrillo Menai i weithio fel asiant fel ag y maent yn gwneud i Gyngor Sir Fôn byddai'n bosib y bydd manteision anariannol ac arbediad bychan ariannol.</p> <p>Byddai manteision i'r dysgwyr/myfyrwyr a'u teuluoedd a rhyddhad amser swyddogion Galw Gwynedd a Swyddog Adran Addysg sydd yn delio â sylwadau a chwynion.</p>

<p>Rhif a Theitl yr opsiwn</p>	<p>7. Trosglwyddo'r Gwasanaeth Cludiant i'r Coleg i Grŵp Llandrillo Menai</p>																								
<p>Cefndir / rheswm dros flaenoriaethu'r opsiwn</p>	<p>Roedd y "rhestr hir syniadau" yn cyflwyno'r syniad o drosglwyddo'r gwasanaeth cludiant i'r Coleg i Grŵp Llandrillo Menai gan gynnwys y gwaith paratoi contractau.</p> <p>Mae nifer o awdurdodau lleol wedi cael rhywfaint o lwyddiant drwy allanoli contractau 'darparu a chynllunio' drwy gyflwyno contract yn seiliedig ar ysgol lle gofynnwyd i'r tendrwy'r gynllunio'r gwasanaethau yn seiliedig ar wybodaeth am y galw. Dwy enghraifft dda o hyn yn Essex (2009) ac yn fwy diweddar yn Nwyrain Lothian yn 2012/2013 lle mae'r broses o allanoli 'cynllunio a rheoli' wedi arwain at arbedion gan fod hyn wedi annog gwell defnydd o adnoddau.</p>																								
<p>Asesiad o hyfywedd yr opsiwn</p>	<p>Mae Grŵp Llandrillo Menai gyda'r profiad o weithio fel asiant i Gyngor Sir Ynys Môn. Yr oedd Coleg Menai yn arfer gweinyddu'r tocynnau ar ran Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Fôn cyn i Gyngor Gwynedd a Chyngor Sir Fôn godi pris am deithio i addysg bellach.</p> <p>Byddai angen i Grŵp Llandrillo Menai baratoi contractau gyda chwmnïau cludiant ynghyd â phrosesu a gweinyddu tocynnau cludiant.</p> <p>Mae'r Adran Addysg yn comisiynu'r Uned Cludiant Integredig i ddarparu trafndiaeth i'r colegau ac ysgolion ar hyn o bryd. Pe byddir yn penderfynu trosglwyddo'r gwasanaeth cludiant i'r coleg i Grŵp Llandrillo Menai, yr Adran Addysg fyddai'n comisiynu Grŵp Llandrillo Menai i ddarparu trafndiaeth i'r colegau. Byddai angen cydweithio'n rheolaidd efo Grŵp Llandrillo Menai fel ag sy'n digwydd gyda'r Uned Cludiant Integredig nawr.</p>																								
<p>Asesiad o'r arbedion posibl</p>	<p>Mae cyllideb Gwynedd ar gyfer cludiant i'r colegau (2014/15) yn £170,000. Wrth drosglwyddo'r gwasanaeth i Grŵp Llandrillo Menai mae hyn yn awgrymu byddai arbediad o'r un swm, ond rhaid ystyried a fyddai rhaid gwneud cyfraniad er mwyn cael cytundeb gyda hwy.</p> <p>Mae'r tabl isod yn dangos beth fyddai effaith gwahanol lefelau o gyfraniad ar yr arbediad posibl.</p> <table border="1" data-bbox="472 1675 1401 2000"> <thead> <tr> <th>Cyfraniad</th> <th>Swm</th> <th>Arbediad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0%</td> <td>0</td> <td>£170,000</td> </tr> <tr> <td>5%</td> <td>£8,500</td> <td>£161,500</td> </tr> <tr> <td>10%</td> <td>£17,000</td> <td>£153,000</td> </tr> <tr> <td>20%</td> <td>£34,000</td> <td>£136,000</td> </tr> <tr> <td>25%</td> <td>£42,500</td> <td>£127,500</td> </tr> <tr> <td>50%</td> <td>£85,000</td> <td>£85,000</td> </tr> <tr> <td>75%</td> <td>£127,500</td> <td>£42,500</td> </tr> </tbody> </table>	Cyfraniad	Swm	Arbediad	0%	0	£170,000	5%	£8,500	£161,500	10%	£17,000	£153,000	20%	£34,000	£136,000	25%	£42,500	£127,500	50%	£85,000	£85,000	75%	£127,500	£42,500
Cyfraniad	Swm	Arbediad																							
0%	0	£170,000																							
5%	£8,500	£161,500																							
10%	£17,000	£153,000																							
20%	£34,000	£136,000																							
25%	£42,500	£127,500																							
50%	£85,000	£85,000																							
75%	£127,500	£42,500																							

ATODIAD 6

	<p>Byddai'n rhyddhau amser Swyddog Uned Trafnidiaeth Integredig, swyddog Galw Gwynedd, ac amser y Swyddog Adran Addysg sy'n ymateb i'r sylwadau/cwynion (rhan fwyaf yn ystod Medi i Dachwedd ac ar ddechrau tymhorau.</p>
Rhagdybiaethau / risgiau	<p>Methu dod i gytundeb efo Grŵp Llandrillo Menai.</p> <p>Risg byddai'r cyfraniad sydd ei angen yn uchel ac felly dim mantais o drosglwyddo'r gwasanaeth.</p>
Casgliadau	<p>Bydd arbedion yn bosibl, ond bydd angen negodi cytundeb cadarn efo Grŵp Llandrillo Menai. Byddai maint yr arbediad yn ddibynnol ar faint y cyfraniad fyddai angen ei wneud i Grŵp Llandrillo Menai.</p> <p>Yn ogystal, mae'r opsiwn yma yn cynnig yr un manteision a manteision opsiwn rhif 6 – Trosglwyddo Gweinyddiaeth Tocynnau Cludiant Coleg o safbwynt y myfyrwyr a rhyddhad amser swyddogion.</p>